

תוכן עניינים

פרק 1: מבוא	עמ' 3
פרק 2: חברות-בת במסגרת הפעילות של חברות רב לאומיות.	עמ' 3-4
פרק 3: אוטונומיה של חברות-בת – במה היא תלויה.	עמ' 4-6
פרק 4: אוטונומיה של חברות-בת והשפעתה על ביצועיהן.	עמ' 6-9
פרק 5: סיכום ומסקנות.	עמ' 9-10
פרק 6: רשימה ביבליוגרפית.	עמ' 11

פרק 1: מבוא

כחלק מהפעילות העסקית של תאגידים רב לאומיים, הם פועלים פעמים רבות במדינות שונות באמצעות חברות בת שהן מפעילות שם (Chiao & Ying, 2013). חברות הבת מעניקות לחברות האם דרגות שונות של אוטונומיה. האוטונומיה הינה היכולת של חברת בת לקבל החלטות מסוימות והיא משתנה בהתאם לסוג ההחלטות שהיא יכולה לקבל ולכמות ההחלטות שנמצאות בידה. כמו כן היא תלויה במקומות בהן החברה פועלת וברשתות הקשרים בהן היא מעורבת (Chiao & Ying, 2012; Gammelgaard et al., 2013).

הסכנה במתן אוטונומיה גבוהה מדי לחברות בת היא שמתוך המעורבות שלהם וההבנה הייחודית בנעשה במקום הספציפי בו הם פועלות, הן ינצלו את האוטונומיה שניתנת להם ויפעלו כדי למקסם הפקת רווח עבורן באופן פרטי וייפגעו כך באינטרס של התאגיד כולו (Kawai & Strange, 2014). היות וחברת האם מעוניינת בעיקר בביצועים מיטביים של חברת הבת, שלשם כך למעשה היא פועלת, ישנה חשיבות לבחון כיצד האוטונומיה שניתנת לחברות הבת משפיעה על ביצועיהן בזירה המקומית ובזירה הבינלאומית.

בהמשך ישיר לכך עבודה זו תבחן את השאלה כיצד אוטונומיה שחברות רב לאומיות מעניקות לחברות הבת שלהן משפיעה על הביצועים שלהם? המשתנה התלוי אותו אבחן בעבודה זו הוא הביצועים של חברות הבת כתלות באוטונומיה שחברות רב לאומיות מעניקות להן. השיטה בה אבחן את השאלה הינה באמצעות סקירת הספרות המחקרית הקיימת בנושא זה מתוך התמקדות במאמרים שפורסמו בשנים האחרונות בכתבי עת מובילים הקשורים לניהול, מנהל עסקים וניהול ארגוני.

עבודה זו מחולקת למספר חלקים. ראשית, אסקור את הנושא של חברות בת במסגרת הפעילות של חברות רב לאומיות, בהמשך אבחן בהרחבה את סוגיית האוטונומיה שניתנת לחברות הבת על-ידי החברות הרב לאומיות, מה המאפיינים שלה ובמה היא תלויה ולבסוף אגיע לעובי הקורה ואנסה לענות על שאלת המחקר העוסקת בקשר בין אוטונומיה שניתנת לחברות בת לבין הביצועים שלהן. לבסוף, אדון ואסכם את ממצאי המחקר, מגבלותיו ואציע מספר רעיונות למחקרי המשך בתחום.

פרק 2: חברות-בת במסגרת הפעילות של חברות רב לאומיות

חברות רב לאומיות מורכבות ככלל מחברת אם וקבוצת חברות בת. לכל חברת בת יש מטרה שונה, והן מפוזרות ופועלות במדינות שונות מסביב לעולם. חברות הבת פועלות כחלק מרשתות קשרים גם מול חברות האם וגם מול חברות הבת האחרות. בנוסף, הן מקיימות רשתות קשרים חיצוניות עם ספקים, יצרנים, לקוחות, מוסדות וממשלות של המדינות בהן הן פועלות (Chiao & Ying, 2013).

בעבר הקשרים בין חברת האם לחברת הבת היו כאלה שחברת האם הייתה המוח והיא העבירה לחברת הבת את משנתה במטרה למקסם את היתרונות והרווחים שלה ולדאוג שחברת הבת תפעל באופן הרצוי. אף על פי כן, תפקיד חברות האם השתנה מאוד עם השנים וכיום חברת האם עובדת כמרכז, כלב, הרשת ותפקידה הוא לתאם וליצור אינטגרציה מיטבית בין חברות הבת השונות. כמו כן חברת האם דואגת למשאבים עבור תפעול חברות הבת ומעודדת אותן לנקוט בפעולות שיביאו רווחים לחברה. כתוצאה מכך, חברות הבת זוכות באוטונומיה מסוימת המשתנה בין ארגון לארגון, עליה ארחיב בהמשך עבודה זו (Chiao & Ying, 2013).

לרשתות בהן מעורבות החברות יש מאפיינים שונים שמהווים קרקעת עבודה והזדמנויות עבור החברות ומשפיעים על פעילות החברה, העוצמה שלה והנגישות שלה. לדוגמא, ככל שהרשת גדולה יותר, כך יש לחברות יותר אפשרויות ברשת והרשת מגוונת יותר. בנוסף, ככל שמיקומם ברשת מרכזי יותר, יש להם יותר עוצמה להשיג את מבוקשם. סוג הקשר משפיע גם על הקשרים עצמם ועוצמתם. למשל, יחסים רגשיים בונים קשרים חזקים יותר מקשרים פונקציונאליים גרידא (Chiao & Ying, 2013).

מעבר לכך, העוצמה של חברה קשור ליחסי התלות שהיא מנהלת. ככל שהיא תלויה ביותר גורמים בצורה קריטית יותר, כך רמות העוצמה שלה יורדות. לעומת זאת, ככל שיותר ארגונים תלויים בה, כך העוצמה שלה גדלה. מכאן, שחברות בת יהיו בעלות עוצמה רבה יותר אם הן ישתדלו להיתלות כמה שפחות במשאבים מחברת האם וינסו להשיג ולפתח משאבים בעצמן שיהפכו חברות אחרות לתלויות בהן (Chiao & Ying, 2013).

מיקומה של החברה ברשת כמו גם מאפיינים נוספים, כדוגמת הרנטה, המשאבים והידע, משפיעים על העוצמה של חברת הבת וכן על יכולת המיקוח שלה מול חברות בת אחרות ומול חברת האם עצמה. כפי שנראה בחלק הבא, יש לכך משמעויות על האוטונומיה של חברת הבת. כלומר, האוטונומיה של חברות הבת תלויה בגורמים שונים והיא קריטית לחברה מסיבות שונות, בהן אעסוק כעת.